

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XV, číslo 17

9. 9. 2018 / neprodejné

Z OBSAHU	Evangelium rodiny: radost světa. Promluva papeže Františka	04
	Mučedníci komunismu: Proces s kněžími krakovské kurie	05
	Povyšuje Vatikán laiky?	07
	Rovnoprávná, ale odlišná. Komplementarita pohlaví	10

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého papeže Lva Velikého († 461)

Blažené hledění na Boha je zaslíbeno čistému srdci. Neboť zkalený zrak nebude moci vidět zář pravého světla. A co bude pro čistou mysl rozkoší, bude trestem pro mysl poskvřněnou. Necht' se tedy rozptýlí mlhy všech pozemských marností a necht' se vnitřní zrak protře a zbaví každého nánosu nepravosti, aby se jasný pohled mohl pást tak velkolepým patřením na Boha.

Máme-li toho dosáhnout, patří k tomu i to, co následuje: *Blahoslavení tvůrci pokoje, neboť oni budou nazváni Božími syny.* Toto blahoslavenství nechválí shodu s kýmkoli či jakoukoli svornost, nýbrž jen takovou, o níž apoštol říká: *Mějte pokoj s Bohem,* nebo o níž říká prorok: *Hojný pokoj těm, kdo milují tvůj zákon, jsou bezpeční před zlem.*

Takový pokoj však bezpečně nezaručují ani nejužší pouta přátelství ani nejbližší spřízněnost povah, pokud neodpovídají Boží vůli. Shoda na základě nešlechtných žádostí, zločinné úmluvy nebo spiknutí k něčemu zlému nemají s tímto pokojem nic společného. Láska ke světu nejde dohromady s láskou k Bohu, a do společenství Božích synů nedojde, kdo se neodloučí od pokolení propadlého tělu. Avšak ti, kteří jsou stále s Bohem a horlivě myslí na to, *aby zachovávali jednotu ve smýšlení spojení poutem pokoje,* nikdy se neprotiví věčnému zákonu, ale věrně se modlí: *Bud' vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.*

To oni vytvářejí pokoj, mezi takovými je opravdová jednomyslnost a svatá svornost a jim také navěky náleží jméno *synové Boží a spoludědici Kristovi.* Neboť lásce k Bohu a lásce k bližnímu přísluší, že necítí žádné protivenství a nebojí se žádných úkladů.

Matka Církve, žaltář z Monte Cassina (11. stol.). Foto: Wikimedia Commons

Res claritatis – res catholica?

Po dlouhá staletí byla rozpoznávacím znamením naší Církve schopnost vyjadřovat se stručně a jednoznačně. Lze říci, že *res catholica*, „katolická věc“, byla rozpoznatelná právě skrze *res claritatis*, čili skrze jasnost církevních stanovisek, týkajících se především otázek víry a mravů. Užijeme-li dobového výraziva, pak úkolem věřících bylo držet se neochvějně toho, co svatá matka Církve „k věření předkládá“, neboli „věřiti velí“. Je zřejmé, že právě za tyto své postoje byla Církve zvnějšku patřičně nenáviděna, byla obviňována z tuhého dogmatismu a odporu vůči kritickému myšlení. Není rovněž pochyb o tom, že v rámci takto nastaveného systému mohlo docházet vůči jednotlivcům také k nešetrnému zdůrazňování autoritativních postojů a k pro-

jevům omezené úzkoprsosti. Však také Tridentický koncil a po něm první Kodex kanonického práva (1917) nabádají, aby nositelé církevních úřadů jednali se svými podřízenými jako *pastores sed non percussores*, v oficiálním překladu „jako pastýři, a nikoli hrdlořezi“.

Poslední dobou se však stáváme svědky výrazné proměny. Aby Církve nebyla obviňována z dogmatické strnulosti a aby umožnila věřícím komfortnější prožívání případných životních nesnází, došlo na neurčitost a zamlženost coby údajně pastorační strategii. *Res catholica* jako by se překotila v *res inclaritatis*. Řeč již nemá být pouhé „ano – ano“, „ne – ne“, a co je nadto, již nemusí být nutně od zlého, ba naopak. Takže co platilo po

Dokončení na str. 2

Foto: Radka Blajdová / TS ČBK

Slovensko má novou blahoslavenou – mučednici Annu Kolesárovou

Ve východoslovenských Košicích byla v sobotu 1. září blahoslavena mladá mučednice Anna Kolesárová. Liturgii za účasti 30 tisíc věřících sloužil na stadionu TJ Lokomotivy nový prefekt Kongregace pro svatořečení spolu se slovenskými biskupy a kardinálem Jozefem Tomkem.

Kardinál Angelo Becciu přiblížil novou blahoslavenou Vatikánskému rozhlasu: „Její poselství jde zcela proti proudu. Šestnáctiletá dívka má sílu čelit brutalitě sovětského vojáka, který ji chtěl zneužít. Nebyl to jen obranný instinkt, který ji vedl k tomuto postoji, nýbrž hluboké přesvědčení uchovat si čistotu a cudnost. Ve světě, který se těmto hodnotám směje, je to krásné poselství. Zaujalo mne, že prvními ctiteli této dívky byla skupina studentů, kteří se dověděli o jejím mučednictví a přicházeli k jejímu hrobu s květinami. Tak vešel ve známost život této dívky a přitáhl pozornost kněží, kteří pak sepsali a šířili životopis Anny Kolesárové.“

Byla zastřelena 22. listopadu 1944 přímo před očima jejího bezmocného otce. Za den liturgické památky blahoslavené Anny Kolesárové byl stanoven 20. listopad.

Ve své homilii poukázal kardinál Becciu na novou mučednici také v souvislosti s podzimní biskupskou synodou o mládeži, víře a rozlišování povolání, když se obrátil ke všem mladým lidem: „Podle příkladu a na přímluvu blahoslavené Anny usilujte o radostný život podle evangelia v situacích snadných i obtížných. Blahoslavená Anna nás učí, že stojí za to obětovat Pánu všechno a nikdy nedělat kompromisy s vlastním svědomím.“

Anna Kolesárová je na Slovensku první blahoslavenou laičkou.

RaVat

Dokončení ze str. 1

staletí jako závazné, „se už zkrátka tak nebere“, nebo je to vyhrazeno pouze ustrnulým „katechismovým křesťanům“, pokud si oni sami chtějí komplikovat život a navrch být pyšní, že dodržují něco, co ti druzí zanedbávají. Však samotný Ježíš by to dnes také viděl všechno trochu jinak.

Varovná jsou ovšem slova svatého Maxima Vyznavače: „Zamlčovat dogmata znamená je popírat.“ Tomuto světci byla za jeho neohrožené postoje useknuta pravá ruka, aby nemohl psát, a vyříznut jazyk, aby nemohl promlouvat. S naukovým dědictvím Církve a s její morální naukou nelze zacházet jako se starým haraburdím někde na půdě, tedy to zaprášené tam ponechat a něco podle vlastního výběru si vzít s sebou a vyleštit. Ano, dřívější „dogmatická“ Církev bývala odevšad pohrdána, ale těmi, kdo v ní našli onu *claritas*, jasně vyjadřovanou pravdu, byla milována. Ke Kristu jako zdroji této pravdy jednoznačně přiváděla. Bude však autenticky milována Církev, pokud se nyní snaží uchýlovat k podbízivé selekci? Církev mnoha nicneříkajících, nejasných a nezávazných slov? Zvnějšku se jí třeba může tleskat, ale ke Kristu jako zdroji jasnosti, ba nebeského jasu, přivést takto nemůže. Množství nejasného povídání nemůže vydávat pravdivé a neztenčené svědectví o jasném Slovu.

P. Stanislav Příbyl

rektor kostela Nanebevzetí Panny Marie
v Praze – Novém Městě

Vidina života v Evropě je v Africe nebezpečnou ideologií

„Odejít z Afriky a žít v Evropě je velice nebezpečná ideologie, která devastuje duše, počínaje křehkými až k těm solidním, včetně duchovenstva,“ říká pro katolickou agenturu *Fides* abidžanský kněz Donald Zagore ze Společnosti afrických misí. „Je smutné, ale nezbytné uznat, že fenomén emigrace do Evropy se týká nejen našich občanských společností, ale také našich diecézních a řeholních společenství. Mnozí kněží a řeholníci opouštějí africký kontinent, aby sloužili v zemích Evropy a Ameriky. Emigrace z Afriky do Evropy se tak stále více projevuje na náboženské rovině. (...) Je nezbytné přijmout konkrétní opatření, která by postavila hráz emigraci církevního personálu. Za prvé je nezbytné si toto nebezpečí uvědomit. Za druhé musejí církevní autority důkladně rozlišovat povolání do duchovenského stavu a předcházet tomu, jak bez okolů říká biskup Marcelin Kouadio z diecéze Daloa v Pobřeží slonoviny, aby „se kněžství či řeholní život nestaly odrazovým můstkem k útěku z Afriky kvůli tomu, že je chudá.“

Jednou z příčin odchodu ze země v občanské společnosti je fakt, že např. drobní rolníci nemohou prodávat svoje produkty na západním trhu. Spravedlivá obchodní politika by proto byla tou nejlepší pomocí rozvojovým zemím.

RaVat

Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 25 Kč, což za rok činí 600 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Kardinál Nichols získal ocenění za boj proti obchodu s lidmi

Cenu „Hanno R. Ellenbogen Citizenship Award“ převzal ve čtvrtek 30. srpna v budově ČNB kardinál Vincent Nichols, arcibiskup z Westminsteru a předseda Biskupské konference Anglie a Walesu. Cenu mu udělila Pražská společnost pro mezinárodní spolupráci za jeho aktivity v boji proti obchodu s lidmi a novodobému otrokářství.

Podle kardinála Nicholse představuje obchod s lidmi obrovský problém, přičemž se odhaduje, že v podmínkách novodobého otroctví bez jakýchkoli práv se nachází zhruba 40 milionů lidí. Kromě toho se jedná o fenomén, který má globální rozměr a týká se i zemí střední Evropy nebo Velké Británie.

„Pokud vím, tak obchod s lidmi zasahuje všechny země střední Evropy, ať už jsou oběti odtud vyváženy, či zde přímo zotročovány. I v Británii musíme přijmout fakt, že v našich městech pracují lidé v podmínkách novodobého otroctví. Je těžké s tímto zločinem bojovat, protože je velmi dobře organizovaný a má dobré finanční zdroje, zatímco hnutí proti obchodu s lidmi není dobře organizované ani financované,“ uvedl kardinál Nichols.

Kardinál Nichols byl oceněn za práci Skupiny sv. Marty (*The Santa Marta Group*), jejímž je prezidentem. Tato organizace nazvaná podle současného domova papeže Františka byla založena v Římě v roce 2014 a bojuje s novodobým otrokářstvím a pašováním lidí. Zaměřuje se v jednotlivých zemích zejména na spolupráci vedení policie a katolické církve.

Pražská společnost propaguje mezinárodní spolupráci ve střední Evropě. Organizaci založili bývalí protikomunističtí disidenti v roce 1997 s cílem bojovat proti korupci a porušování lidských práv. Organizaci tvoří neformální síť diplomatů, byznysmenů, politiků a akademiků, kteří se zabývají důležitými společenskými otázkami.

Zvláštní cenu dostal od organizátorů také Tom Nicholson, investigativní novinář, který působil 20 let na Slovensku, a in memoriam v únoru zavraždění slovenský investigativní novinář Ján Kuciak a jeho snoubenka Martina Kušnírová.

Církev.cz

Mons. Josef Nuzík z Dublinu: Zaujalo mne pojetí výchovy jako vztahu mistra a učně

Světového setkání rodin se účastnila také skupina 60 poutníků z České republiky, v čele s olomouckým pomocným biskupem Josefem Nuzíkem. Redaktor Vatikánského rozhlasu Krzysztof Bronk se s ním v sešel a požádal ho o dojmy z prvních dní tohoto festivalu katolických rodin: „Moje dojmy jsou velice silné. Výběr přednášek a nabídka témat byla opravdu velká; jednak pro podporu víry, třeba jak vychovávat děti ve víře, což je velice silné téma. Ale bylo tu také téma rodina v dnešní společnosti, ekonomiko-tržní tlak apod. Nejsilnější vždy byla svědectví od rodin z celého světa. Třeba v otázce výchovy mne zaujal náhled, aby rodiče nebyli ve vztahu k dítěti jako učitel k žákovi, nýbrž jako mistr k učňovi. Takový vztah se totiž vytváří úplně jinak. Protože učně je každý jiný a mistr jej chce do svého řemesla uvést. Ví, že jeden je slabší, druhému jde lépe to či ono. Tento model výchovy a přístupu k víře mne oslovil a vnímám ho jako prakticky užitečný v rodině nebo ve výchově. (...)

Na celém tomto setkání mne od počátku překvapila velká vlna dobrovolníků. U nás bývají také dobrovolníci, ale ne v takovém rozkvětu jako tady. Jsou to častokrát nejen mladí lidé, ale velká skupina mladých seniorů. Všichni jsou velice chápaví, obětaví, snaží se doprovázet. Celé setkání vnímám velice pokojně a opravdu se tu setkává Církev z celého světa. I když si nerozumíme, vnímáme, že nás spojuje právě víra, že máme hodnoty v srdci uložené stejně. A také úsměv! Úsměv nebo krátký pozdrav v jakékoli řeči tu zaznívá často.

RaVat

SLOVO KNĚZE

Největším darem, který Pán Ježíš nechává Církvi putující, je Eucharistie. Uprostřed léta se četlo o nedělích z 6. kapitoly Janova evangelia. Mohli jsme znovu rozjímat o tajemství Eucharistie a žasnout nad velikostí Boží lásky k nám.

Pán projevuje ve Svátosti oltářní nadpřirozenou moc. Jeho působení je přítom jednoduché – božské. Když však o tom hloubáme svým postupným a dílčím poznáním, jeví se nám Boží vliv jako mnohonásobný a vnímáme (alespoň) čtyři odlišné zásahy Boží moci:

Při slavení Eucharistie dochází k výměně podstat. Zaniká podstata (substance) chleba a vína a přítomným se stává oslavené Tělo a Krev Kristova – to znamená Kristus sám jako člověk i Bůh. Tuto skutečnost nejlépe vystihuje teologický termín *transsubstanciace* – předpodstatnění.

Z lidského hlediska druhým zázrakem je, že i když je nyní podstatně přítomen Boží Syn, podoby chleba a vína zůstávají. Bůh svou mocí udržuje v existenci vlastnosti chleba a vína, přestože přišly o svou podstatu a nepřísluší k nové Podstatě.

Třetí nadpřirozenou skutečností je zpřítomnění Kristovy oběti. Při proměnění druhé způsoby (vína v Krev Páně) dochází k propojení Eucharistie s Kalvářskou obětí. Kristus z lásky k nám umírá a stává se tak pramenem všech vykupujících a osvobozujících milostí. Pravá účast na Mši svaté je, že nepropásneme tento okamžik, ale naopak s otevřeným srdcem a vděčností darovanou milost přijmeme.

Je tu ještě jedna podivuhodnost. Pán se v Eucharistii vzdává rozlehlosti (kvantity) svého oslaveného Těla a Krve. Díky tomu může být tentýž jeden Pán s oslaveným Tělem v nebi a zároveň v každé proměněné Hostii, dokonce v každé její části, když se „láme Chléb“.

V Eucharistii se nám Ježíš odevzdává celý a my se můžeme vystavit jeho na kříž vystupující lásce. Můžeme se s ním dokonale sjednocovat ve Svátém přijímání a stávat se mu podobnější. Můžeme se mu též klanět při adoraci, hledět na Eucharistickou tvář a být nablízku jeho Srdci.

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svaté Zdislavy*

EVANGELIUM RODINY: RADOST SVĚTU

Promluva papeže Františka na generální audienci

Foto: <https://pxhere.com> (CC0 Public Domain)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Koncem minulého týdne jsem navštívil Irsko, abych se účastnil Světového setkání rodin. Vy jste ho určitě sledovali v televizi. Moje účast měla především za cíl utvrdit křesťanské rodiny v jejich povolání a poslání. Tisíce rodin – manželů, prarodičů, dětí – přišly do Dublinu v různosti svých jazyků, kultur a zkušeností a byly výmluvným znamením krásy vysněné Bohem pro celou lidskou rodinu. My víme, že Bůh sní o jednotě, harmonii a pokoji v rodinách a ve světě jakožto plodu věrnosti, odpuštění a smíření, jež nám daroval v Kristu. Volá rodiny k účasti na tomto snu a aby vytvářely ze světa domov, kde nikdo nebude sám, nikdo nebude nechtěným, nikdo nebude vyloučeným. Dobře se zamyslete na tím, co Bůh chce, aby totiž nikdo nebyl sám, nikdo nebyl nechtěný, nikdo nebyl vyloučený. Proto bylo velice na místě, aby motto tohoto Světového setkání znělo: „Evangelium rodiny: radost světa.“

Děkuji prezidentovi Irska, premiérovi a vládním, občanským a náboženským představitelům a mnoha lidem na všech úrovních, kteří pomohli připravit a usku-

Bůh sní o jednotě, harmonii a pokoji v rodinách a ve světě jakožto plodu věrnosti, odpuštění a smíření, jež nám daroval v Kristu. Volá rodiny k účasti na tomto snu, aby vytvářely ze světa domov, kde nikdo nebude sám.

tečnit jednotlivé etapy tohoto setkání. A moc děkuji biskupům, kteří odvedli spoustu práce. V promluvě k představitelům na Dublinském hradě jsem zdůraznil, že Církev je rodina rodin a – podobně jako tělo – udržuje tyto buňky v jejich funkci, která je pro rozvoj bratrské a solidární společnosti neodmyslitelná.

Domácí církvev

Opravdovými ohnisky těchto dnů byla svědectví manželské lásky podaná páry každého věku. Jejich příběhy nám připomenuly, že manželská láska je zvláštní Boží dar, který je třeba denně pěstovat

v „domácí církvi“, kterou je rodina. Svět má velice zapotřebí jakési revoluce lásky, revoluce něhy, která nás vyprostí z nynější provizorní kultury! A tato revoluce se rodí v rodině.

V dublinské prokatedrále jsem se setkal s manželskými páry zapojenými v Církvi a mnoha novomanžely s malými dětmi. Potom jsem se setkal s rodinami, které prožívají obzvláštní těžkosti a problémy. Děkuji bratrům kapucínům, kteří jsou lidu stále nablízku, i širší církevní rodině, prokazující solidaritu a podporu, jež jsou ovocem činnorodé lásky.

Prarodiče, paměť rodin

Vrcholným bodem méj návštěvy byla velká rodinná slavnost v sobotu večer na dublinském stadionu a následující nedělní mše ve Phoenix Parku. Během vigilie jsme vyslechli mnohá dojemná svědectví rodin strádajících válkami, rodin obrozeňných odpuštěním, rodin vysvobozených láskou ze spirály závislostí, rodin, jež se naučily správně používat mobil a tablet a dávat prioritu společně trávenému času. Podtržena byla hodnota mezigenerační komunikace a zvláštní role prarodičů v upevňování rodinných vztahů a předávání pokladu víry. Dnes se zdá – je tvrdé to říci – ale zdá se, že prarodiče jsou na obtíž. Skartáčnická kultura prarodiče „zahazuje“, oddaluje. Prarodiče jsou moudrostí a pamětí lidu, pamětí rodin! A prarodiče mají tuto moudrost předávat vnukům. Děti a mládež musejí s prarodiči mluvit, aby dál utvářeli dějiny. Prosím vás: neskartovat prarodiče! Ať jsou nablízku vašim dětem, svým vnukům.

V neděli ráno jsem putoval do mariánské svatyně v Knock, jež je irskému lidu velice drahá. Tam, v kapli vybudované na místě zjevení Panny Marie jsem svěřil do její mateřské ochrany všechny rodiny, zejména ty irské. A třebaže moje cesta neobsahovala návštěvu Severního Irska, ze srdce jsem pozdravil tamější lid a povzbudil proces smíření, pacifikace, přátelství a ekumenické spolupráce.

Prosba o odpuštění

Moje návštěva v Irsku měla kromě velké radosti obsáhnout také bolest a hořkost nad utrpeními, která byla v této zemi způsobena různými druhy zneužívání, jichž se dopustili také členové Církve, a skutečností, že se církevní představitelé v minulosti ne vždy dokázali s těmito zločiny adekvátně vyrovnat. Hluboký dojem zanechalo setkání s některými jejich oběťmi – bylo jich osm. Opakovaně jsem prosil Pána o odpuštění za tyto hříchy, skandály a pocit zrady, kterou vyvolaly. Irští biskupové zahájili seriózní proces očisty a smíření s těmi, kdo byli zneužiti, a za pomoci státních představitelů přijali řadu přísných opatření zaručujících bezpečí mládeže. Biskupy jsem na setkání s nimi podpořil v jejich poctivé a odvázné snaze o nápravu minulých selhání a zahájení obnovy Církve v Irsku s důvě-

rou v Pánovy přísliby a spoléhaje na hlubokou víru irského lidu. V Irsku je víra a existují lidé víry, která je tam hluboce zakořeněna. Víte však, že je tam málo povolání ke kněžství! Jak je to možné? ... kvůli těmto problémům, skandálům a dalším věcem. Musíme se modlit, aby Pán poslal Irsku svaté kněze a nová povolání. A učiňme tak společnou modlitbou „Zdravas Maria“ k Madoně z Knock. *(Společnou recitaci Andělského pozdravení papež zakončil invokací):* Pane Ježíši, pošli nám svaté kněze.

Ideálem je jednotná rodina

Draží bratři a sestry, Světové setkání rodin v Dublinu bylo prorockou a útěšnou zkušeností mnoha rodin ubírajících se evangelní cestou manželství a rodinného života, učednických a misionářských rodin, kvasu dobroty, svatosti, spravedl-

nosti a pokoje. Zapomínáme na mnoho, mnoho rodin, které se věrně věnují sobě a dětem a odpouštějí si, když nastanou problémy. Zapomínáme, protože dnes je móda říkat v časopisech a novinách: „Tenhle se rozešel s tamtou... Tamta se rozešla s tímhle... a rozvod.“ Prosím vás, to není pěkné! Je pravda, že si máme vážit každého a mít úctu k lidem, avšak ideálem není rozvod, ideálem není rozluka a rozpad rodiny. Ideálem je jednotná rodina. Tak je třeba pokračovat, to je ideál!

Příští setkání rodin se bude konat v Římě roku 2021. Připravujte se! Svěřme je všechny pod ochranu Svaté Rodiny – Ježíše, Marie a Josefa –, aby ve svých domovech, ve farnostech a společenstvích doopravdy byly radostí pro svět.

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)*

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Proces s kněžími krakovské kurie

Vrcholem pronásledování katolické církve komunistickým režimem v Polsku byly politické procesy s kněžími a biskupy. Jeden z největších monstrprocesů proběhl v lednu 1953 před vojenským soudem v Krakově.

Podobně jako v Československu probíhal v Polsku ve 2. polovině 40. let a na začátku 50. let 20. století konflikt mezi komunistickým režimem a katolickou církví. Zdejší podmínky byly pro Církev určitě příznivější než u nás a v dubnu 1950 došlo dokonce mezi státem a biskupy k uzavření dohody, jež zaručovala Církvi vlastní školství, katolickou univerzitu, působení na školách, v nemocnicích a armádě. Dohoda rovněž garantovala existenci mužských řádů a kongregací, což bylo v zemích sovětského bloku výjimečné. Přes uvedené garance probíhalo i v Polsku v daném období pronásledování Církve, jehož vrcholem byly politické procesy s kněžími a biskupy. Jeden z největších monstrprocesů proběhl v lednu 1953 před vojenským soudem v Krakově

a je nazýván jako proces s kněžími krakovské kurie.

V tomto vykonstruovaném procesu byli souzeni 4 kněží krakovské diecéze, jedna řeholní sestra a 3 laici. Byli obviněni ze špionáže pro USA a označeni za zrádce své země. Cílem procesu bylo zkompromitovat katolickou církev a prezentovat ji před společností jako pobočku vyzvědačského centra Vatikánu, který je napojen na imperialistické státy. Tajná policie (UB) využila faktu, že polská protikomunistická emigrace udržovala kontakty s některými duchovními, kteří v letech 1945–1947 podporovali aktivity protinacistického a následně protikomunistického podzemí, např. Národní vojenské organizace. Jedním z takových duchovních byl i Józef Lelito. Ten byl po

zatčení příslušníky UB tvrdě vyslýchán a donucen k přiznání, že vytvořil špiónážní síť a zapojil do ní další kněze krakovské kurie. Ta měla být v konstrukci komunistických vyšetřovatelů špiónážní centrálou v Polsku. 27. ledna 1953 byl vynesena tvrdý rozsudek. Soud odsoudil za vyzvědačství Edwarda Chachlicu, Michała Kowalika, bývalé členy Národní vojenské organizace, a kněze Józefa Lelita k trestu smrti. Kněz Franciszek Szymonek dostal doživotní trest, kněz Wit Brzycki, notář metropolitní krakovské kurie, 15 let, kněz Jan Pochopień, rovněž notář metropolitní krakovské kurie, 8 let. Odsouzení k trestu smrti byli rozhodnutím vlády 18. srpna 1953 omilostněni a jejich tresty byly změněny na doživotní. Představme si nyní dva duchovní souzené v uvedeném procesu.

Proces s kněžími krakovské kurie. Foto: <https://dzieje.pl> (PAP/CAF/Z. Wdowiński)

P. Józef Lelito

Narodil se Źarkach u Chrzanówa 8. června 1915. V letech 1933–1939 studoval na Teologické fakultě Jagellonské univerzity v Krakově. Krátce před druhou světovou válkou 2. dubna 1939 přijal kněžské svěcení. Následně se stal kaplanem ve farnosti Liszky, od roku 1944 ve farnosti Skawinia. V době nacistické okupace země se zapojil do podzemních aktivit, mimo jiné distribuce ilegálního tisku. Od roku 1943 přijal se souhlasem kardinála Adama Stefana Sapiehy funkci kaplana Národní vojenské organizace. S rostoucím útlakem komunistického režimu po válce se rozhodl znovu zapojit do odbojových aktivit a od roku 1946 organizo-

P. Józef Lelito. Foto: <https://ipn.gov.pl>

val v Skawinie sdružení katolické mládeže, jehož mnozí členové vystupovali proti novému režimu. Brzy se o aktivity kněze začala zajímat UB, a proto se kněz rozhodl ze stávající farnosti odejít. Odjel úplně na západ Polska, na nově získaná území, poblíž německé hranice do města Krosno Odrzańskie, kde působil pod cizím jménem jako administrátor farnosti. V souvislosti s amnestií z února 1947, která byla vyhlášena komunistickými úřady pro příslušníky odporu, kteří ukončí odbojové aktivity, se rozhodl vystoupit z konspirace a předstoupit před Amnestační komisi v Úřadu bezpečnosti v Krakově. Stejně tak učinili jeho přátelé z Národní vojenské organizace Michał Kowalik a Edward Chachlica. Všichni pak byli souzeni ve společném procesu.

P. Lelito byl amnestován a mohl nastoupit legálně do farní správy – nejprve jako kaplan v Niedźwiedzu na západě Polska a pak od roku 1948 do Rabki Zdrój, jižně od Krakova. Začátkem 50. let navázal s P. Lelitem kontakt Jan Szpondr, bývalý člen Národní vojenské organizace, který se vrátil ze Západu, kde pracoval pro polské emigrační kruhy. P. Lelito mu měl dodávat zprávy o hospodářsko-politických poměrech v Polsku, což bylo tehdy komunistickou bezpečností hodnoceno jako špionáž. 12. září 1952 byl P. Lelito ve své farnosti v Rabce zatčen, převezen do vyšetřovací vazby UB v Krakově a podroben tvrdým výslechům, jejichž cílem bylo přimět ho k přiznání, že navíc

spolupracoval s dalšími kněžími. V procesu s krakovskou kurií 21.–26. ledna 1953 byl jedním z hlavních obviněných. Jeho absolutní trest byl nejprve změněn na doživotní a už v roce 1956 byl kněz díky amnestii propuštěn, což svědčí o značně liberálnějších poměrech tehdejšího Polska ve srovnání s Československem. P. Lelito byl do konce objektem zájmu polské tajné policie. Zemřel 18. března 1978.

P. Wit Brzycki

Dalším knězem odsouzeným v procesu s krakovskou kurií byl P. Wit Brzycki. Ten se narodil 15. června 1887 na východě tehdejšího Polska ve Lvově. Dětství prožil v Krakově, kde navštěvoval gymnázium svaté Anny. Po střední škole pracoval jako úředník, od roku 1906 jako písař krakovské kurie. V následujícím roce nastoupil do kněžského semináře v Krakově. Kněžské svěcení přijal 2. srpna 1911. Následně působil postupně ve farnostech na jihu Polska v Jaworzně, Liszkach, Ruszczi, Niepołomicích, Wiś-

P. Wit Brzycki. Foto: <https://ipn.gov.pl>

niowé a Wadowicích. V roce 1924 byl ustanoven farářem v Halcnowé a pracoval zde až do roku 1939, kdy jej biskup přesunul do Krakova. V únoru 1945 byl ustanoven notářem krakovské kurie. V této funkci přicházel do kontaktu i s P. Lelitem, což bylo záminkou pro jeho zatčení 17. listopadu 1952. Vedl s ním diskuze o situaci v diecézi, v jednotlivých farnostech a problémech tehdejšího

náboženského života ve vztahu k nové komunistické moci, např. omezování výuky náboženství či protináboženské propagandy. Netušil, že by se tyto zprávy mohly přes P. Lelita dostat na Západ, kde je zveřejňovali zástupci polské emigrace.

Ve vazbě se choval statečně. Přestože byl vyšetřovateli UB tvrdě vyslýchán, odmítal podepsat podsouvaná přiznání a nakonec tak učinil jen částečně, což bezpečnostní orgány roztrpčovalo. Hrozili mu trestem smrti, ale nabízeli mu i zařízení amnestie, když se přizná ke špionážní práci pro Vatikán. Podle zpráv agentů z cel byl nátlakem bachařů velmi zlomený – psychicky i fyzicky, málo mluvil se spoluvězni a hodně se modlil. Dle jedné takové zprávy měl na jednání

vyšetřovatelů reagovat: „Pokud mě budou bít, budu křičet, anebo plakat, ale nic jim neřeknu, protože nic nevím.“ U soudu byl P. Brzycki živě dehonestován urážlivými označeními prokurátora a byly předkládány propagandistické „dokumentační“ fotografie jeho zločinů, kdy byl vykreslován jako mamonář hromadící majetek – léky, sukno, jež pocházely z majetku kurie –, ale i kolaborant nacistů a UPA. Po odsouzení na 15 let byl vězněn postupně v Krakově-Montelupich, v Rawiczu a nakonec ve Varšavě ve vězeňském špitále na Mokotově. V době výkonu trestu u něj propuklo nádorové onemocnění, avšak přes doporučení lékařů, že účinná léčba je možná pouze v nemocnicích mimo vězení, mu byla žádost o propuštění Vo-

jenským soudem v Krakově zamítnuta. Choroba však rychle postupovala a hrozilo, že kněz zemře přímo ve vězení, což si komunistické orgány rozhodně nepřály. V březnu 1954 byl tedy amnestován a byl mu podmíněně přerušen trest na jeden rok. Ze strany komunistického režimu se jednalo vyloženě o alibistický krok, protože nechtěl z kněze udělat mučedníka. P. Brzycki zemřel krátce po propuštění 10. října 1954 v Krakově.

Vojtěch Vlček

*Mgr. Vojtěch Vlček,
historik a pedagog, spolupracovník Ústavu pro studium totalitních režimů*

POVYŠUJE VATIKÁN LAIKY?

Co reorganizace Vatikánu prozrazuje o jeho postoji k laikům

V rámci reorganizace římské kurie zřídil papež František v roce 2016 Dikasterium pro laiky, rodinu a život. Jaké jsou důvody existence tohoto nového resortu?

Letos v létě je tomu třicet let, co svatý Jan Pavel II. vydal apoštolskou konstituci *Pastor Bonus*, kterou reorganizoval římskou kurii a dokončil tak kuriální reformy zahájené blahoslaveným Pavlem VI. v letech následujících po koncilu. Papež František se pokusil tato opatření aktualizovat a jeho vlastní reforma kurie probíhá již pět let – a to zejména tak, že došlo ke sloučení některých papežských rad do větších resortů či „dikasterií“, jak jsou v kuriální hantýrce nazývány. Nedávno kardinál Kevin Farrell, prefekt Dikasteria pro laiky, rodinu a život, vysvětloval důvody pro existenci tohoto nového resortu.

Vyzdvihnout význam laiků

„Toto (nové dikasterium) má vyzdvihnout význam laiků,“ řekl Farrell v rozhovoru pro *Intercom*, časopis irských biskupů. „Oni jsou těmi nejdůležitějšími lidmi v Církvi, ne kněží, ne biskupové. Papež

Foto: Wikimedia Commons

František mi přímo řekl, že ho unavují všechny tyto kongregace, které chtějí ve všem hrát hlavní roli. Řekl, že chce mít ve Vatikánu odbor pro laiky, který bude rovnocenný všem ostatním kongregacím (pro biskupy, klérus, společnosti zasvěceného života a tak dále). A laiky nemyslí lidi patřící k církevním hnutím, ale spíše běžné lidi, kteří chodí do kostela. Církev nechce laiky klerikalizovat.“

U těchto slov je nutno se zastavit. Zprvu není jasné, proč jsou laici důležitější než kněží. Je-li eucharistie zdrojem a vrcholem křesťanského života, pak se zdá zvláštní, že by milost svátosti kněžského svěcení, jež uschopňuje k vysluhování eucharistie, činila člověka méně důležitým. Ale kardinál Farrell patrně hovořil volně s úmyslem poukázat na to, že nehlídá na laiky spatra.

Pohled z kuriální perspektivy

Ale co vytvoření tohoto nového dikasteria napovídá o tom, jak se na laiky hledí z kuriální perspektivy? Nejednoznačný název „dikasterium“ by mohl vyvolat určitý zmatek.

Existují tři hlavní druhy „dikasterií“ – sekretariáty, kongregace a rady. Sekretariáty mají širokou koordinační pravomoc uskutečňovat přání papeže. Proto bylo důležité, že papež František v roce 2014 přidal Ekonomický „sekretariát“, což

signalizuje, že bude mít pravomoc nad ostatními orgány, podobně jako má Státní sekretariát.

„Kongregace“ vykonávají nejvyšší autoritu Svatého otce v různých jurisdikcích – nauce víry, misiích, liturgii, ohledně biskupů, kněží, zasvěcených osob, východních církví, vzdělávání, svatých. Papežovým jménem vydávají dekrety a rozhodují v oblastech církevního života, které jim byly svěřeny.

Papežské „rady“ takovou pravomoc nemají, ale spíše podporují církevní zvěstování evangelia v různých oblastech společnosti – mezi laiky, migranty, v rodině, ohledně spravedlnosti a míru, křesťanské jednoty, zdravotní péče.

Vyjádření kardinála Farrella naznačuje, že papež František považuje kongregace za důležitější než rady, a tak by postavení „kongregace“ pro společnosti zasvěceného života vedle „rady“ pro laiky znamenalo, že Církev považuje řeholníky za důležitější než laiky.

Kongregace, nebo dikasterium?

Proč tedy namísto dikasteria nezřídit kongregaci pro laiky?

Zčásti proto, že svatý Jan Pavel II. v roce 1988 rozhodl, že by to byl špatný přístup. Zastával názor, že Svatý stolec rozhoduje závazně o duchovních a řeholních, seminářích a kláštřích, svá-

tostech a liturgii. Tyto záležitosti byly podřízeny autoritě Svatého stolce.

Laici nebyli podle názoru Jana Pavla takto řízeni. Posláním laiků je posvěcování časného řádu. Říci, že laici jako celek nebo rodiny či migranti podléhají řízení Svatého stolce, by naznačovalo vizi vztahu Círky k časnému řádu připomínající spíše středověké sepětí trůnu a ol-

Říci, že laici, rodiny či migranti podléhají řízení Svatého stolce, naznačuje spíše středověké pojetí vztahu Círky k časnému řádu.

táře než představu Círky, jak ji předkládá Druhý vatikánský koncil.

Tento názor má samozřejmě stále značnou váhu, protože jinak by si z hlediska vnějších vztahů „kongregace“ pro laiky nárokovala stejnou prestiž jako ostatní kongregace. Místo toho však došlo k přejmenování z „rady“ na nejednoznačné označení „dikasterium“. Sloučení rady pro laiky s ostatními papežskými radami pravděpodobně znamená snížení její prestiže. Zatímco dříve rady, které podporovaly například laická povolání

a rodinný život, měly každá svého kardinála předsedu, jsou nyní podřízeny jednomu muži, který se musí věnovat oběma oblastem.

Co byrokratické změny odrážejí

Tyto obavy se zvýšily s vytvořením dalšího spojeného „Dikasteria pro službu integrálnímu lidskému rozvoji“, které zahrnuje bývalou Papežskou radu pro migranty. Za papeže Františka však nikterak nelze snížit význam migrantů, takže když přišli o svou vlastní radu, Svatý otec rozhodl, že se sám stane předsedou sekce pro migranty v tomto novém dikasteriu, což znamená, že papež František je ve vatikánské hierarchii jak nad, tak i pod kardinálem Peterem Turksonem, prefektem nového dikasteria.

Byrokratické změny mívají jen zřídka velký vliv na úkoly Círky. Ale odrážejí smýšlení těch, kdo tyto změny provádějí.

P. Raymond J. de Souza
<http://catholicerald.co.uk>

Přeložil Pavel Štíčka
(Mezititulky redakce)

P. Raymond J. de Souza, kněz arcidiecéze Kingston v Ontariu, šéfredaktor magazínu Convivium

FALEŠNÁ ÚTĚCHA OTCE MARTINA

Jak Církev pomáhá homosexuálním osobám

Výzvu k citlivému přístupu Círky k homosexuálům si nelze vykládat jako návod k přehlížení reality. Homosexuální chování je vnitřně nezřízené a zastírání této pravdy ničí životy lidí.

V šestnácti letech, po indiferentní katolické výchově, jsem navštívil místního kněze.

Vlastně jsem ani nevěděl, proč za ním jdu. Bylo to v době vrcholící krize AIDS a já jsem byl vystrašený, protože jsem si nedávno začal uvědomovat svou homosexuální orientaci. Byl jsem smutný, osa-

mělý chlapec bez mužských přátel a vzorů. Opustil jsem katolickou víru, ale chtěl jsem si promluvit s nějakým mužem – s jakýmkoli mužem – a nevěděl jsem, na koho se obrátit. Nervózně jsem vykopal několik slov, posadil se ve zvědní místnosti a řekl knězi: „Jsem gay.“ Ujistil mě, že mě Bůh chápe. Bůh mě „tak stvořil“.

Jeho snaha vyjádřit mi soucit a pochopení mi připomněla středoškolské hodiny „náboženství“, v nichž se zdůrazňovala přednostní role svědomí. Podle tohoto kněze jsem měl praktikovat „bezpečný sex“. Svědomí prý má takovouto úlohu: Má mě vést k tomu, abych jednal „zodpovědně“.

Potřeboval jsem zachránit před sebou samým

O necelé dva měsíce později jsem vstoupil do čtvrti Castro v San Franciscu. Zpočátku jsem dbal na bezpečí, pak už nikoli. Po několika letech, v době, kdy se mi nedařilo zrovna nejlépe, jsem hovořil s dalším knězem. Dal mi tutéž radu jako onen první kněz, ale dodal, že bych se měl usadit a najít si jednoho stálého partnera. Zkusil jsme i tohle. Ale nemyslím si, že jsem nějak zásadně změnil svůj život na základě toho, co mi řekli tito kněží. V podstatě jsem již byl přesvědčen o tom, že jsem se narodil jako gay. Na tom, zda mě tak Bůh stvořil či nikoli, mi vlastně vůbec nezáleželo. V jistém smyslu mi tito kněží usnadnili život, protože mi potvrdili to, co jsem si myslel. Ačkoli v šestnácti, když jsem mluvil s prvním knězem, jsem si tajně přál, aby řekl něco jiného. Chtěl jsem, aby byl tvrdý – toužil jsem po tom, aby mě zachránil přede mnou samým.

Nezřízená, nebo odlišně uspořádaná?

Letos hovořil na Světovém setkání rodin v irském Dublinu populární kněz James Martin SJ. Tématem jeho proslovu bylo „Přijetí a úcta k osobám LGBT a jejich rodinám v našich farnostech“. Ve své knize *Stavba mostu: Jak katolická církev a komunita LGBT mohou vzájemně vytvořit vztah na základě úcty, soucitu a citlivosti*, Martin chválí katechismus, který říká, že homosexuálové mají být přijímáni s „úctou, soucitem a jemnocitem“ a že „je třeba se vyhnout jakémukoli náznaku nespravedlivé diskriminace“. Na první pohled se poselství Jamese Martina zdá být soucitné a citlivé.

Ve skutečnosti je však sporné a matoucí. Ačkoli chválí výzvu katechismu k citlivosti, zároveň jej odsuzuje jako „zbytečně zraňující“ pro homosexuály, protože líčí homosexualitu jako vnitřně nezřízenou. Martin navrhuje, aby katechismus místo toho charakterizoval homosexualitu jako „odlišně uspořádanou“.

Ale kdyby v době, kdy jsem se po letech strávených v hříchu vracel do katolické církve, byla v katechismu takováto věta, do smrti bych se do Církve nevrátil. Poté, co jsem více než deset let žil jako aktivní homosexuál, jsem nakonec jako

Foto: <https://pixabay.com> (CC0)

zlomený a pokořený člověk našel Krista. Měl jsem podlomené zdraví. Sledoval jsem, jak moji přátelé umírají na AIDS, a představoval jsem si, že já budu další. Ale přesto jsem se bál tuto komunitu opustit. Kam bych šel? Díky Bohu jsem zjistil, že se mohu vrátit domů. Přestože

Povrchně laskaví a soucitní kněží, se kterými jsem se v mládí setkal, ve skutečnosti neudělali vůbec nic pro to, aby mi pomohli.

každý kněz, se kterým jsem se setkal, se domníval, že bych měl ve svém hříchu pokračovat, moji rodiče nikdy nic takového neřekli. Ale přijali mě k sobě, abych se mohl uzdravit.

Oběti lži

Chvilí jsem zápasil s katechismem a s Bohem. Začal jsem si uvědomovat, že homosexuální aktivita je špatná. Na vlastním zničeném těle jsem viděl destruktivní povahu homosexuálního pohlavního styku. Ale nebyl jsem schopen smířit se s tím, že během všech těch let, která jsem strávil v daleké zemi, jsem trpěl nadarmo – že bezpočet homosexuálních mužů umíralo zbytečně, že jsme všichni byli oběti lži. Ano, byli. V té době

jsem tuto lež slýchali prostřednictvím pop kultury, z textu písně Y.M.C.A., který sliboval mužské kamarádství těm, kdo mají odvahu následovat Madonnu a „Express Yourself“.

Povrchně laskaví a soucitní kněží, se kterými jsem se v mládí setkal, ve skutečnosti neudělali vůbec nic pro to, aby mi pomohli. Místo toho, aby mi řekli pravdu – že homosexuální chování je vnitřně nezřízené –, mě poplácali po ramenou a poslali mě, abych šel dál svou cestou. Místo aby mě vyzvali k celibátu a povzbudili mě k životu v čistotě, mě nechali takového, jakého mě našli: zmateného. Slova oněch kněží, řečená mladému muži, který měl jen velmi malou víru, mu umožnila dlouhá léta setrvávat ve smrtelném hříchu, bez pokání a odloučeného od Boha.

Musíme nabízet Krista

Pokud takováto kněžská rada může zničit život jednoho mladého muže, představte si, jakou škodu mohou způsobit slova otce Martina bezpočtu mladých lidí, kteří se upřímně účastní Světového setkání rodin. Chce-li Církev skutečně projevit homosexuálním osobám úctu, soucit a citlivost, musí jim nabídnout slova Ježíše Krista – ne falešnou útěchu otce Martina.

Joseph Sciambra

<https://www.firstthings.com>

Přeložil Pavel Štíčka
(Mezititulky redakce)

ROVNOPRÁVNÁ, ALE ODLIŠNÁ. KOMPLEMENTARITA POHLAVÍ

„Muži a ženy jsou si rovni v důstojnosti, ve svém poslání se vzájemně doplňují,“ připomíná papež svatý Jan XXIII.

Antikoncepce jako škodlivá ideologie

Jedním z nezamýšlených vedlejších účinků rozšířeného přijímání antikoncepce je odmítnutí komplementarity. Antikoncepce podporuje nerovnost tím, že symbolizuje pokus o to, aby žena fungovala jako muž, což znamená, že je odmítáno těhotenství. Toto odmítnutí pochází z našeho antikoncepčně zaměřeného prostředí. Současné kulturní normy jsou vůči blahodárné manželské komplementaritě naneštěstí velice skeptické.

Když je odmítnuta přirozenost, převládá ideologie. Sekulární svět hlásá, že muži a ženy mají stejné poslání, ačkoli zdravý rozum nám říká, že tomu tak není. Kdyby tomu tak bylo, muži by rodili děti. Zvládali by více úkolů najednou a kojili by. Hlásili by se k hnutí #metoo, a ne naopak. Biologie mužů a žen není shodná. Vědecké studie stále více potvrzují rozdíly, o kterých víme odjakživa. Avšak rovnoprávnost a zároveň rozdílnost mužů a žen je součástí Božího plánu.

„Řekneme svým dcerám,“ napsala jedna matka, „že mohou být, čímkoli budou chtít – mohou dělat vše, co může dělat chlapec.“ Nikdy jsme však neslyšeli otce, který by synovi říkal: „Můžeš dělat vše, co dělá děvče.“ Je ironické, že hnutí za zajištění přísné rovnosti mezi pohlavími je omezující, nikoli osvobozující. Z děvčat nevyrostou hvězdní zářáci amerického fotbalu ani nebudou zpívat hlubokým basem. A z chlapců nikdy nebudou matky nebo kojné. A tak je to v pořádku. G. K. Chesterton napsal: „Žena používá rozum k tomu, aby našla důvody na podporu své intuice.“ Studie, které vznikly po jeho smrti, toto zjištění potvrzují. Znamená to snad, že žena nemá inteligenci? Rozhodně ne, protože pak by se nikdy neobjevila například Madame Curie. Ženský instinkt je poklad,

Foto: Wikimedia Commons

Hnutí za zajištění přísné rovnosti mezi pohlavími je omezující, nikoli osvobozující. Z děvčat nevyrostou hvězdní zářáci amerického fotbalu ani nebudou zpívat hlubokým basem. A z chlapců nikdy nebudou matky nebo kojné.

který někdy poskytuje mimořádný vhled tam, kam muž se svým „logičtějším“ zaměřením nahlédnout nedokáže. Náš osud jakožto mužů a žen, kteří jsou rovnoprávní, avšak rozdílní, je otevřen široké perspektivě. Ale mějte na paměti, že biologie je úděl, přírodu nelze ignorovat.

Ženy jsou stvořeny, aby byly matkami, ať už děti mají, či nemají. To je ovlivňuje jak tělesně, tak psychicky. Nebezpečná věta Glorie Steinemové, že „žena potřebuje muže tak, jako ryba potřebuje jízdni kolo“, je agresivním odmítnutím mužů

a samozřejmě také její vlastní mimořádně složité přirozenosti. Je také odmítnutím Krista, který byl muž a Bůh. Bůh zamýšlel, aby obě pohlaví a jejich rovnováha byly zakotveny v manželském poutu mezi mužem a ženou. Komplementarita neohrožuje rovnost: Dává jí větší rozměr; rozšiřuje možnost vytvořit úplnost.

Církev si cení „ženského ducha“, a ne nerovnosti

„Všeobecně se připouští – i ze strany těch, kdo se staví kriticky ke křesťanskému poselství –, že Kristus byl před svými současníky obhájcem a zastáncem pravé důstojnosti ženy a povolání, odpovídajícího této důstojnosti,“ napsal Jan Pavel II. v apoštolském listu *Mulieris dignitatem*.

Mnozí přijímají argument, že rozdíly mezi pohlavími nevyhnutelně vedou k mužské nadvládě. Katolické učení však skutečně v průběhu historie zlepšilo postavení žen a odmítnutí plodnosti ženy popírá část jí samé. Jan Pavel II. mluvil o ženském duchu a prosazoval takové postavení ženy, které by nepopíralo, ale naopak podporovalo její pravé já, když napsal: „Přijímají zároveň s mužem společnou odpovědnost za osudy lidstva“ (*Mulieris dignitatem*). A pro takové jako paní Steinemová zdůrazňují, že velebil všechny ženy, od matek po panny. Hodnota člověka vychází z toho, že byl/byla stvořen/a k Božímu obrazu a podobě.

Sex bez zodpovědnosti vede k nerovnosti

V roce 1971, tři roky po vydání *Humanae vitae*, upozornil Norman Mailer na nebezpečí, že antikoncepce s sebou jako následek přinese odmítnutí komplementarity. „Heterosexuální sex s antikoncepcí,“ napsal v esejí *Zajatec sexu*, „je druh sexuálního platidla bližší homosexuálnímu styku než heterosexuálnímu, banka moci,

tržiště psychické síly, kde silnější využívá slabšího.“ Ten, kdo žije sám a vede ctnostný život, neriskuje to, co riskují ženy, jež vyhledávají sexuální vztahy bez závazků, které k takovému chování patří. Žena, která žije ctnostně, je silná, ale žena, která počestná není a používá antikoncepci, zraňuje svou vlastní duši. Táže se sama sebe: „Mám to udělat? Neměla bych počkat? Co si o mně pomyslí? Jsem snad pouhý sexuální objekt, který bude odhozen, jakmile muž dosáhne svého?“ Muži to instinktivně vědí. Uvedu skutečný příběh: po ulici kráčela žena a muži na ni pokřikovali sexuální narážky. Když se však zeptala, kde je nejbližší kostel, do-

tyční muži se začali chovat úplně jinak. Najednou byli zdvořilí a snažili se pomoci. Ani muži by neměli být považováni za hračky – úcta k člověku se odráží v manželství, které jako svátostný závazek ruší všechny tyto dohady tím, že se zcela podvoluje Svátosti a komplementaritě.

Také umělé oplodnění se používá k oddělování pohlaví. Pokud tohle všechno ženy dokáží, říká současná kultura, proč čekat na muže, aby mohly mít dítě? Protože příroda vyžaduje, aby se spojilo vajíčko se spermií. Ona možná muže, od kterého sperma pochází, ani nezná, ale biologie muže vyžaduje a na tom nikdo nic nezmění. Jediné, co mohou udělat, je

stavět další překážky přirozenému početí, ale všechny jsou škodlivé.

Antikoncepcie je součástí celé řady oddělování, která začíná oddělením sexu od početí. Komplementarita je nevinnou obětí antikoncepcie, jednou z těch, po kterých bychom měli truchlit.

Dr. Donald DeMarco
<https://www.hli.org>
Přeložil Pavel Štíčka

Dr. Donald DeMarco,
emeritní profesor na St.
Jerome's University ve
Waterloo, člen Human
Life International

SVĚTOSTĚ, KTORÁ VYRUŠUJE

K reakciám na blahorečenie Anny Kolesárovej

Na sociálnych sieťach a na stránkach niektorých denníkov sa v posledných dňoch objavili negatívne reakcie na adresu blahorečenia Anny Kolesárovej. Prinášame k nim niekoľko postrehov a vysvetlení hovorcú KBS.

Svätosť vyrušuje. Jedného povzbudí, iného rozčúli. Núti uvažovať, konfrontovať sa s príkladom svätca. Dokáže byť vzpruhou, aj trňom v oku. Netreba sa preto znepokojovať, keď na blahorečenie Anny Kolesárovej prichádzajú aj negatívne reakcie. Nič nového pod slnkom. To isté už bolo pri Márii Goretti v Taliansku. Podobne pri Veronike Antalovej v Rumunsku. A nepochybujem, že sa mnohí pohoršovali už na svätej Agáte, Agnese, či Lucii, ktorých príbehy sú podobné, hoci oveľa staršie. Polemika je však aj známou „fungovania“ káz svätých.

Ak by procesy blahorečenia nechávali svet na pokoji, ich zmysel by bol otázný. Lenže vyrušujú. Do ľudských srdc vkladajú semienka na rozmýšľanie. Niekde sa stretnú s úrodnou pôdou, inde s alergickou reakciou. Vždy sú však príležitosťou na vysvetľovanie a vydávanie svedectva o viere. Keď arcibiskup Tkáč otváral proces Ankinho blahorečenia, nebál sa polemik: vedel, že prídu. No vedel aj to,

Foto: <http://www.ke-arcidieceza.sk>

že Anka sa dotkne srdc tisícov mladých. Dnes je zaujímavé pozorovať, ako sa jej ľudia v diskusiách zastávajú, neraz takí, od ktorých by to človek nečakal.

„Radšej smrť než hriech“ – to sa nevzťahuje len na príbeh Anny Kolesárovej, Márie Goretti, či Dominika Savia, ktorí sa s daným heslom spájajú najčastejšie. Takýto postoj malo množstvo svätcov

v dejinách, v rozličných situáciách. Pre jeho pochopenie však nestačí len aplikácia na pokus o znásilnenie, navyše bez kontextu viery.

Treba si na úvod ozrejmiť niekoľko skutočností. Po prvé, je jasné, že Anka by nezhrčila, aj keby sa jej nepodarilo vytrhnúť z rúk vojaka. Bol to hriech vojaka, nie Ankin. Po druhé, jej príklad nijako neznevažuje iné obete znásilnenia. Nezáleží na tom ako sa bránili, či napokon boli znásilnené alebo nie, či prežili alebo prišli o život. Vina vždy dopadá na násilníkov – nie na obeť! A po tretie, nik nemá povinnosť vzdať sa svojho života pri obrane panenstva. Nič z toho nie je odkazom blahorečenia. Čo teda?

Skúsme si to rozobrať trochu podrobnejšie. Hrdinský je každý pokus o odmietnutie násilníka, úspešný či neúspešný. A odporný zasa každý pokus o znásilnenie, bez ohľadu na jeho výsledok. Ankin príbeh nie je o výčitke znásilneným ženám – akoby sa nedostatočne bránili, lebo

ich násilník nezabil. To je absolútny nezmysel. Ešte raz: znásilnená žena je obeť. Všetky iné interpretácie sú scestné.

No v duchu presne tej istej logiky je hádam každému jasné, aké nezmyselné by bolo obviňovať ženu – ktorú násilník zabil, keď sa bránila – z toho, že nemala správne priority: veď zachovať si život je predsa dôležitejšie ako nenechať sa znásilniť! Na teoretickej rovine možno... Lenže: keď sa žena bránila násilníkovi zo všetkých síl, a prišla pri tom o život, bola to jej chyba? Ak by vám zabili sestru a na jej pohrebe by vám ktosi prišiel povedať, že to bola jej vina, veď sa nemala toľko brániť, ako by ste zareagovali? Nepohol by som brvou, keby ste mu dali po tvári.

Tu je však aj zrkadlo pre argumentáciu, ktorá tvrdí, že Cirkev blahorečením Anny Kolesárovej šíri zvrátené tvrdenia o tom, že panenstvo je viac, než život. Blahorečením sa vôbec nechce povedať, že vražda je prijateľnejšia ako znásilnenie. Veď by to bolo absurdné. Obe sú absolútne neprijateľné a ak ich chceme teoreticky porovnávať, vražda je závažnejšia. Cirkev však pri Anke hovorí, že bránila svoje panenstvo – a mala na to plné právo, aj keď pri tom prišla o život. Na tom nie je vôbec nič zvrátené. Avšak blahorečenie zasahuje inú rovinu, než na akú sa zameralo pobúrenie rozhorčených komentátorov. Blahorečenie neporovnáva. Nekladie život a panenstvo do sporu. Chce otvoriť oči ľudí pre celkom nový horizont: totiž

preto, že vo viere existovala pre Anku možnosť zachovať jedno i druhé.

Iste, v optike sveta stála Anna pred rozhodnutím „panenstvo alebo život“. A svet si hneď kladie otázku: načo panenstvo bez života? Lenže v optike viery to jej rozhodovanie malo inú podobu. „Panenstvo aj život“ – alebo „život bez panenstva“. Samozrejme, v prvom prípade hovoríme o živote večnom, v druhom o tom pozemskom. Anka práve v sile viery urobila rozhodnutie – nie proti životu – ale pre život, aj pre panenstvo. Hoci ju to stálo obeť pozemského života. Pravdaže, to je pre svet ťažko pochopiteľné.

Predmetom Ankinkej vôle bola hodnota panenstva, avšak chápaná vo svetle nadprirodzenej viery, nielen z ľudského hľadiska. A podstatnou v procese blahorečenia práve táto okolnosť. Obrana panenstva, no založená na nadprirodzenej viere, nielen ľudskej odvahe.

Anka, ani z pohľadu viery, nemala povinnosť svoj život obetovať. Rovnako ju nemal svätý Maximilián Mária Kolbe, keď vystúpil namiesto Františka Gajowniczka. Nik by mu nemohol vyčítať, ak by nevystúpil. A nik by nemohol vyčítať Jánovi Fišerovi alebo Tomášovi Mórúsovi, ak by sa nenechali popraviť za čias Henricha VIII. A tak mohli by sme pokračovať v dlhom zozname svätcov. Cieľom ich vôle nebola smrť, ani príklad ľudského hrdinstva, akokoľvek vzácný. Za to by ich Cirkev nesvätočila. Do

zoznamu svätých sa dostali kvôli položeniu vlastného života za hodnoty, ktoré spoznali ako vyššie než pozemský život, avšak vo svetle nadprirodzenej viery.

Ak by sa smrti v danej chvíli vyhli, neboli by zhršili. Hriech bol len na strane ich vrahov. Chápeme ale, že v ich konaní sa prejavila integrita viery, a to na výnimočnom stupni. Ten stupeň nie je povinný, ani pre každého dosiahnuteľný. To zasa neznamená, že by jeho výnimočnosť bola nad naše pochopenie.

V životoch mučeníkov sa jednoducho vyskytli situácie, keď sa rozhodli svoj pozemský život obetovať: pre hodnotu, ktorú spoznali ako vzácnejšiu – samozrejme, v perspektíve života večného. A čisto, v Ankinom prípade, napriek nepochopeniu, patrí práve medzi takéto hodnoty.

Na príklady svätých pozeráme s úctou, aj keď cítime, že presahujú naše sily. Nič im to ale neuberá na veľkosti. Rovnako heslu „radšej smrť ako hriech“, ktoré však treba chápať v kontexte. Totiž tak, že človek nechce mať nijakú, ani pasívnu, účasť na hriechu – aj keby malo ísť o hriech druhého, a aj keby to malo stáť obeť vlastného života.

Na záver prianie: aby sa dnešný svet, ktorý tak ochotne víta každú odlišnosť, nezabudol pozrieť do zrkadla skôr, než odmietne možnosť nadprirodzenej viery – alebo svätej čistoty. Ona nás totiž – tak či onak – vyrušovať neprestane.

TK KBS

PENSYLVÁNSKÁ OBVINĚNÍ

Katolícká liga pro náboženskou svobodu a lidská práva komentuje sdělení Velké poroty státu Pensylvánie o statistice kněžského zneužívání mladistvých.

Zpráva Velké poroty tvrdí, že za posledních sedmdesát let bylo obviněno ze zneužití mladistvých 300 pensylvánských kněží, přičemž zneužitých dětí mělo být přes 1000.

Zpráva newyorské *John Jay College pro kriminální justici* z roku 2004 uvádí, že v letech 1950–2000 bylo 4 % kněží věrohodně obviněno ze zneužití mladist-

vých, přičemž polovina obvinění se ukázala jako neopodstatněná. Počet obvinění Velké poroty lze tak snížit na polovinu.

Za 70 let, jež byla zkoumána, sloužilo resp. slouží v Pensylvánii pět tisíc kněží. Podle současných čísel (za poslední dva roky) bylo věrohodně obviněno 0,005 % kněží: ve srovnání s jinými institucemi má katolícká církev mnohem lepší záznam. U jiných institucí nebyl rozsah sexuálních přestupků takto podrobně zkoumán.

Další zkraslení vzniká z toho, že se o zneužívajících kněžích mluví jako

o pedofilech, přičemž se zamlouvá vliv homosexuality na chování k mladistvým. Studie *John Jay College* uvádí, že 81 % obětí zneužití jsou muži, u 78 % z nich jde o postpubertální mládence. Problémem je tedy homosexualita.

Komentář Katolícké ligy uzavírá, že důvodem těchto zkraslení je odpor k učení Církve o sexualitě a manželství a snaha o zpochybnění její autority.

Zpracováno podle materiálu
Katolícké ligy
-mf-

FIKTIVNÍ FILOSOFICKÉ ROZHOVORY O NEFIKTIVNÍCH PROBLÉMECH

Dialog politika s filosofem XIV.

Politik s filosofem pokračují ve své debatě o totalitní ideologii neomarxistů. Jaké další znaky totality objeví?

F: Rozkrýváme totalitní povahu gender-feminismu (GF), druhého hlavního proudu ideologie neomarxistů, která v EU dominantně určuje politické ladění. Zjistili jsme, že první znak totality je v něm strukturálně stejný jako u multikulturalismu. Plíživé ohrožení života národů je jím doplněno a zkompletováno rakovinovým bujením v životě rodin.

Zbylé dva znaky totality se ohlašují v otázce, jestli státy EU v režii ideologie GF systémově neporušují skutečná lidská práva rodičů a dětí.

P: Čím?

F: Tím, že vytvářejí právní prostředí pro zločinné odebrání dětí těm rodičům, kteří nesouhlasí se zásahy státu do jejich výchovy.

P: S jakými zásahy?

F: Třeba s povinnou sexualizací dětí, jíž se v GF vlamuje do rodičovské výchovy a devastuje charakter dětí, protože potřebuje preferovat sexuální menšiny kvůli jejich rozvratnickému potenciálu. Proto chrlí „lidská práva“ na bezmezná uspokojování libida; ušetřeny nejsou ani malé děti. Je prý žádoucí, aby byly naprogramovány k perverznímu životnímu stylu svých samozvaných Vychovatelů. Sexualizace dětí se tedy mocensky uvádí do praxe jako součást pseudomorálky GF. Tím je realizován jak morální, tak i politický znak totality, takže gender-feminismus také spadá pod její definici.

P: Je tomu ale opravdu tak? Skutečně mají mít rodiče ve výchově dětí rozhodující slovo? Když uvážíme, že stát má dnes k dispozici vyspělé psycho-socio-pedagogické vzdělání, pak se zdá být způsobilější k výchově budoucích občanů než méně vzdělaní a předsudky zatížení rodiče.

F: Otázku poměru rodiče–stát ale musíme klást obecně, s platností pro všechny

Foto: <https://pixabay.com> (CC0)

**Nikdo nemá z titulu
pouhé moci určovat, které
náboženské či etické směry
jsou humánnější.
Už z toho důvodu by je
neměl vnucovat.**

státy a všechny rodiče, co kdy byli, jsou a budou.

P: Proč? Řešíme přece problém Evropy 21. století.

F: Nemusíme ale přitom s filosoficky pomýlenými feministkami ignorovat principy obecného lidství. Člověk je přirozeně společenský a rodina i stát jsou přirozené útvary, které mají přirozeně dané (nikoli člověkem vymyšlené) funkce. Je přirozené, že rodiče rodí děti, že se

o ně mají starat a že se děti sami nevychoávají. Stejně tak je přirozené, že stát má pečovat o dobrý stav společnosti; to je důvod jeho existence a legitimní moci. Z těchto nutných premis už je domyslitelné, že stát může vzít rodičům děti jen v případech hrubého zanedbání základní péče. Takové případy však nenastávají, když rodiče vychovávají děti v rozporu se státní ideologií. Jsou-li kvůli tomu stavěni mimo zákon, jedná se o zákonné bezpráví; v totalitách zcela běžné.

P: Premisy, které jste uvedl, se zdají být jasné. Ale to, co označujete jako „domyslitelné“ už tak jasné není. Co když stát například definuje blaho společnosti tak, že zahrnuje i výchovu založenou na vyspělé humanitní vzdělanosti?

F: A tu definuje kdo? Politik? Ideolog?

P: Vývoj.

F: Aha. Takže ve středověku byla vyspělá humanita založena na víře v Boha, dnes na víře v Hmotu. Vývoj dal tedy za pravdu materialistům? Komu jí dá po nich? Nebo se snad u materialistické víry zastavil? Nebo je to tak, že ve středověku bylo humánní věřit v Boha a dnes je humánnější jeho popření? Proberte se.

P: Nepatří snad vzdělání a výchova k obecnému dobru společnosti?

F: Patří.

P: Pak na ně stát nemůže rezignovat.

F: Má je podporovat. Pohříchu je nemá diktovat. Nikdo nemá z titulu pouhé moci určovat, které náboženské či etické směry jsou humánnější. Už z toho důvodu by je neměl vnucovat.

P: Ani s pomocí odborníků?

F: Ty lze vždycky zkorumpovat. Krom toho mezi nimi není nikdy v těchto věcech konsensus. Vaše sázka na „vyspělou humanitní vzdělanost“, kterou stát rodičům nadělí jako povinnou, byla zřej-

mě inspirována vleklou euforií ze stavu humanity v dnešních demoliberálních společnostech. Přitom Vám uniklo, že v jejich základech je i místo pro tuto sentenci: „Kritéria správnosti a spravedlnosti určuje vítěz (války, voleb, zákulisních intrik...)“. Líbí se?

P: Jistěže ne.

F: A je tu ještě silnější důvod, proč stát nesmí nařizovat životní filosofii. Dostal by se totiž do kolize s podstatnější složkou společenského dobra – s povinností moci respektovat lidská práva.

P: Jaká?

F: Osoby mají právo na životní sebeurčení. Nikdo jim nesmí pod sankcí vnucovat světónázor; kolektivisté to nechápou.

P: Dítě je také osobou. Může mu rodič vnucovat třeba náboženství?

F: Je samozřejmě myšlena dospělá osoba. Dítě je přirozeně odkázáno na rodiče.

P: Má vůbec někdo právo racionálně rozhodnout, která životní filosofie je správná?

F: Jistě. Nebudou to ale autority (psycholog, sociolog, pedagog), s nimiž byste se o humanitě radil především. S racionální evidencí může poznat, co je skutečně lidské a co nikoli, jen dobrý filosof. Ovšem jen poznat, ne nařizovat.

P: Kdo ale pozná dobrého filosofa?

F: Státníci to asi nebudou.

P: A běžní rodičové?

F: Taky ne.

P: Pak tedy ani běžný rodič nemá právo vychovávat.

F: Vidina státu s vyspělou vzdělaností Vás zřejmě oslepila. Podmínkou práva na výchovu dětí není umění vyargumentovat správný světónázor či pravdivé náboženství. Taková racionální úroveň je běžně nedostupná jak rodičům, tak politikům. Přesto zůstává pojem vychovatelské autority smysluplným. Neboť dítě přirozeně, tj. ve všech dobách, potřebuje vychovatele.

P: Stát tedy nemůže v této věci nic nařizovat a rodič ano? To nechápu.

F: Protože se chytáte nahodilosti a vypadáte z problému. Ten je dán v obecné rovině úvahy o všech státech a o všech rodičích – minulých, současných i budoucích. Vy jste se však upnul na dnešní, domněle vyspělou humánní společnost, která by podle Vás měla kvalifikovat stát

k převzetí výchovy dětí. Ty jste především chápal jako budoucí občany; tedy kolektivisticky. Jenže děti jsou primárně osoby s vlastním životním určením, které nesplývá s jeho povinnostmi občana. Proto se Vám zdálo logické, že by stát mohl nařídít jedinou „správnou“ výchovu třeba i pod sankcí odebrání dětí. Tím jste se přiblížil „kanadskému zákonu“ z dílny feministek a homosexuálů, o němž jste se minule dušoval, že u nás

Foto: <https://pixabay.com> (CC0)

Kdo má přirozeně na starosti výchovu svých dětí, je k plnění této povinnosti přirozeně vybaven citovým poutem, které je mezi rodiči a dětmi vzájemné a silné. Jestliže ho stát násilím láme, vrhá rodiče i děti do těžkých traumat.

nepřipadá v úvahu. Jak vratká bývá pozice politiků, když mají vzdorovat svodům zákonného bezpráví.

P: Dobrá, vraťme se k Vašemu logickému skoku. Vysvětlíte mi, jak z přirozeně daných faktů, že rodiče se mají starat o děti, které mají přirozené právo na výchovu, zatímco stát se má starat o dobro společnosti, vyplývá, že rodiče mají přednostní právo na výchovu.

F: Z přirozeného práva dítěte na výchovu vyplývá, že někdo má přirozenou povin-

nost ho vychovávat. Přednostní právo vychovávat pak bude mít ten, kdo tuto povinnost má. (Právo a povinnost tu koreluje.) Stát ji však nemá. Proto nemá ani přednostní právo.

P: Proč by stát nemohl mít přirozenou edukační povinnost?

F: Protože ten, kdo ji má, musí k tomu mít i přirozeně dané podmínky.

P: Jaké?

F: Například relativně souvislý kontakt s dítětem; ten stát nemá. Proto nemá ani přirozenou povinnost, a tudíž ani přednostní právo na výchovu dětí.

P: Dnes už by takový kontakt nebyl problémem.

F: Zase zapomínáte, že mluvíme o přirozeném řádu rodiny a státu, a tudíž s obecnou platností pro všechny doby. Dnes už se ovšem s takovým řádem nepočítá. Proto nemají revoluci posedlí ideologové GF žádný problém brát rodičům násilím děti kvůli naplnění svých zlotřilých záměrů. A ještě jedna maličkost by mohla zpochybnit Vaši důvěru ve státní humanismus. Kdo má přirozeně na starosti výchovu svých dětí, je k plnění této povinnosti přirozeně vybaven citovým poutem, které je mezi rodiči a dětmi vzájemné a silné. Jestliže ho stát z účelově malicherných důvodů a záminek násilím láme, vrhá rodiče i děti do těžkých traumat, která nezřídka končí sebevraždou. Úžasný příspěvek k obecnému blahu společnosti.

P: Celá Vaše argumentace stojí na pojmech přirozenosti a přirozeného řádu. Dnes už s nimi ale odborníci nepracují. V akademických kruzích s ní tedy dojem neuděláte.

F: Chyba není na straně těch pojmů, ale dnešních odborníků.

P: To je odvážné tvrzení.

F: Tito experti jen aplikují omyly o člověku, o jeho poznání a jednání, které se vývojem moderní filosofie normalizovaly. I na tom se ukazuje, k jakým tragédiím jejich omyly logicky vedou.

Jiří Fuchs

*Jiří Fuchs, filosof,
lektor Academia
Bohemica*

Jak to vidí Jan Mazanec

Vyjet si, kam jen chci

Jednou z rozšířených zbraní teroristů se staly dopravní prostředky. Použití automobilu jako zbraně nás může vést k zamyšlení, čím vším se automobil stal pro nás a jak moc jsme se na používání dopravních prostředků stali závislí.

Kromě samotných samopalů a výbušnin se jednou z rozšířených zbraní teroristů staly dopravní prostředky – od únosů letadel (11. 9. 2001) až po najíždění do lidí osobními i nákladními auty. Nejen že se vůz v západní Evropě dá „sehnat“ snadněji než ilegální zbraň či bomba. Ale zároveň jako by tím teroristé odhalili, jak jsme na používání dopravních prostředků závislí, jak se cestování stalo drogou.

Mezi scénáři teroristických útoků se objevuje napadení počítačů, kolaps energetické soustavy, otrava vody či vpuštění plynu do klimatizace. Jenže to vše postrádá prvek sebeobětování, protože se takový útok dá realizovat tak, že jejich aktér akci naplánuje v klidu a v anonymitě přežije. Kdežto najetí autem do davu na rušné ulici se i díky počtu kamer stává veřejným divadlem s jedinečným aktérem.

My se zároveň můžeme zamyslet, čím se automobil stal pro nás. Není pochyb o tom, že auto už není jen prostředkem dopravy, ale hlavně výrazem společenského statusu, zhmotněním pocitu bezpečí, zrcadlem vlastního ega, emocí, „příběhem“ atd. Řada lidí si nesmyslně koupí SUV či terénní vůz, i když nikdy do terénu nevyjeli. (Srážka s nimi pak končíva hůř pro toho, kdo SUV nemá.) Nárůst jízd aut je výsledkem trendu charakterizovaného hesly: „Vyjet si, kam jen já chci. Být někde rychleji a nevázat se na ostatní. Mít co nejdříve objednané zboží.“ Absenci skutečných životních pilířů si dnešní člověk kompenzuje narcistní identifikací se silným strojem a dostává se do akustické (rádio), tepelné (klimatizace) a sociální izolace (nepopovídá si se sousedem, který jede do práce jiným autem).

Reklamní slogany automobilek místy připomínají adoraci náboženského předmětu: „zažijte jinou dimenzi“, „passion for life“, „above and beyond“, „spirit of performance“. Podsouvaný dojem svobody pohybu je tak zbytný, že spousta lidí

kvůli němu při cestě do práce paradoxně stojí v koloně, místo aby racionálně jela s MHD. Kvůli nákupům s vozem se vtratil život z center měst a nákupní zóny a megalomanské obchvaty ukrajují další zemědělskou půdu. Politici dál v předvolebních slibech omílají mantru „více obchvatů, lepší silniční infrastruktura“, i když populace ubývá. Kdo po nových širokých silnicích bude jezdit za 40 let?

Většina veřejného prostoru se uzpůsobila autům. Automobilky mají rekordní zisky, zaměstnanci Škody Auto už berou přes 50 tisíc korun měsíčně. Třicetiletí mladíci místo budování rodiny řeší, jak „zlepšit výkon a snížit spotřebu“ (eufemismus pro vynětí filtrů) a kde sehnat hliníková kola. Otcové týdny sedí a leží, odloučení od rodiny, v kabině kamionu, přestože výzkumy už dávno potvrdily, že víc než dvě hodiny řízení denně mají negativní vliv na mozek. Jeden řidič kamionu se svěřil: „Nejvíce na nás na silnicích nadávají ženy a důchodci. A když pak zavážím supermarkety, tak vidím nejvíce právě tyhle dvě skupiny nakupovat třeba jablka, která nesmyslně vozíme až z jihu Evropy.“

Není přitom pravidlem, že by nová auta byla lepší než stará. Jinak bychom se neohlíželi za „držáky“ typu Tatra 603, Zetor 25 či Lada Niva. Proč dnes auta vydrží méně? To vysvětlil už před lety psychiatr a sexuolog Miroslav Plzák: „Neautarkní (nesoběstačný, vnitřně neautonomní,

závislí na mínění druhých – pozn. red.) spotřebitel nutí neautarkního výrobce aut k všelijakým nesmyslům, jako třeba, aby každý rok byl dán na trh nový automobil, který ale vydrží čtyři roky, místo toho, který vydrží dvacet. Výroba trvanlivého vozu je možná, ale neusiluje o ni ani výrobce ani spotřebitel, protože neautarkní touha vlastnit stále nové typy vozů nutí výrobce, aby o trvanlivé auto neusiloval.“

Pokrokáři to ale nevzdávají a špatné svědomí z rizik automobilismu přehlušují jásáním nad vývojem elektromobilů a autonomního řízení. Představa ráje na zemi, v němž nebude auto produkovat emise, ale dostává čím dál větší trhliny. Německý autoklub ADAC letos vyrukoval s analýzou, že Muskův model Tesla S je v důsledku méně ekologický než diesel stejné třídy. Tesláčtí autopiloti už měli dvě tragické havárie, přesto dost lidí věří v šílenou a snad i proti Božímu záměru obrácenou vizi, ve které za lidi řízení vozů – stejně jako jakoukoli jinou „námahu“ – obstarají roboti. (Skeptici dodávají, že se autonomní řízení tak prodraží, že individuální mobilita bude zas jen pro bohaté.)

Každopádně snad nás třeba teroristické útoky automobily donutí zamyslet se nad tím, co pro nás automobil a cestování znamená a jestli jsou opravdu všechny naše cesty – zvláště autem – nutné.

Jan Mazanec

tajemník KDU-ČSL za Pelhřimovsko

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 25 Kč, což za rok činí 600 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jediné díky zaslaným darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

Hýbe to světem, takže pojďme to otevřít. „Myslím, že po necelom týždni sa možno pokúsiť o niekoľko predbežných poznámok.

Po prvé, Viganovo memorandum je vážna a v niektorých ohľadoch prelomová vec pre budúcnosť Cirkvi. Nemusí ísť nevyhnutne ani tak o osobnú zodpovednosť pápeža Františka v kauze McCarricka, ktorého napokon sám poslal do ústrania a zbavil kardinálskeho klobúka, nevieme, ako naložil s informáciou o jeho mravnej skazenosti pápež František, rovnako ako nevieme, či sa McCarrick iba sebaaprezentuje alebo je na jeho slovách o vplyve na pápeža aj niečo pravdy.

Ku kritike pápeža a výzve na odstúpenie však treba pridať dve vety.

Po prvé, arcibiskup Viganó porušil predpísaný a zaužívaný spôsob, ako postupovať, naposledy pripomenutý štyrmi kardinálmi pri tzv. dubiách. Každý, kto za toto kritizuje arcibiskupa Viganu, má na svojej strane prevahu.

Druhá vec je, prečo arcibiskup Viganó pápeža vyzval, aby odstúpil. Logika jeho argumentu je, že ak chce Cirkev hlásať (a musí to robiť) nulovú toleranciu pri sexuálnych deliktach kňazov, nemožno to dosiahnuť inak ako dôrazným apelom voči biskupom, ktorí nemôžu vážne obvinenia ignorovať a musia konať. Nulová tolerancia voči sexuálnym delikventom

a kriminálnikom predpokladá nulovú toleranciu voči tutlianiu a zametaniu pod koberec. Druhý bod však predpokladá dodržanie zásady toho prvého...

Nie je náhoda, že tento konflikt sa odohráva práve v Amerike a medzi Amerikou a Rómom, aj keď sexuálne škandály zasiahli Cirkev aj inde. Dôvodom je rad vecí, od prítomnosti veľkých peňazí, mravného permisivizmu konca 60. ro-

Koláž: mimi

kov, ktorý mal práve v severnej Amerike jedno zo svojich centier, až po dlhodobé správanie sa amerických biskupov, napríklad ich vnútorné rozdelenie a spory alebo neposlušnosť voči Rímu. Keď človek číta knihu Philipa Lawlera o tom, ako sa mnohí americkí biskupi správali v čase sexuálnych škandálov, ale aj predtým, len nechápavo krúti hlavou. Na to, že práve biskupi patria do centra problému, upozornil svojho času aj vplyvný intelek-

tuál a zakladateľ dôležitého časopisu *First Things* o. Neuhaus, kňaz ktorý patril k lídrom hnutia za práva černochoch v 60. rokoch a proti potratom po roku 1973. Lawler to robí ešte presvedčivejšie. Ale o tom niekedy nabadúce.“

Zemrel americký senátor John McCain. Hana Lipovská upozornila na jeden jeho pozoruhodný prejav: „Zaujal ma za celou dobu len jedným jediným prejavom, ze kterého jsem se ovšem o politice jako službě naučila více než z desítek jiných. Když totiž před deseti lety podlehl v prezidentské volbě Obamovi, uznal v projevu porážku slovy: Americký lid se vyslovil a vyslovil se velmi jasně. Před krátkou chvílí jsem měl tu čest telefonovat senátorovi Baracku Obamovi a blahopřát mu... dnes večer mu slibuji, že udělám vše, co je v mých silách, abych mu pomohl provést nás všemi obtížemi, kterým čelíme... Je přirozené, že dnes pocítujeme určité zklamání. Ale zítra ho musíme překonat a začít zase společně pracovat, abychom naši zemi znovu uvedli do pohybu... Dnes jsem byl kandidátem na nejvyšší úřad v zemi, kterou mám tak rád. A dnes večer zůstávám jejím služebníkem. Muži, který byl mým soupeřem a který bude mým prezidentem, přeji, aby ho provázel Bůh.“ Tohle je učebnice demokracie, učebnice služby národu.“

-zd-

9. 9.	Ne	23. neděle v mezidobí Iz 35,4-7a, Žl 146, Jak 2,1-5, Mk 7,31-37	16. 9.	Ne	24. neděle v mezidobí Iz 50,5-9a, Žl 116, Jak 2,14-18, Mk 8,27-35
10. 9.	Po	bl. Karel Spinola, kněz a mučedník I Kor 5,1-8, Žl 5, Lk 6,6-11	17. 9.	Po	sv. Kornélius, papež, a Cyprián, biskup, mučedníci I Kor 11,17-26.33, Žl 40, Lk 7,1-10
11. 9.	Út	sv. Emil, biskup I Kor 6,1-11, Žl 149, Lk 6,12-19	18. 9.	Út	sv. Jan Macias, řeholník OP I Kor 12,12-14.27-31a, Žl 100, Lk 7,11-17
12. 9.	St	Jména Panny Marie I Kor 7,25-31, Žl 45, Lk 6,20-26	19. 9.	St	sv. Januáriu, biskup a mučedník I Kor 12,31 - 13,13, Žl 33, Lk 7,31-35
13. 9.	Čt	Památka sv. Jana Zlatoústého, biskupa a učitele církve I Kor 8,1b-7.10-13, Žl 139, Lk 6,27-38	20. 9.	Čt	sv. Ondřej, Pavel a druhové, mučedníci I Kor 15,1-11, Žl 118, Lk 7,36-50
14. 9.	Pá	Svátek Povýšení svatého Kříže Nm 21,4b-9 (Flp 2,6-11), Žl 78, Jan 3,13-17	21. 9.	Pá	Svátek sv. Matouše, apoštola a evangelisty Ef 4,1-7.11-13, Žl 19, Mt 9,9-13
15. 9.	So	Památka Panny Marie Bolestné Žid 5,7-9, Žl 31, Jan 19,25-27 (Lk 2,33-35)	22. 9.	So	sv. Mořic a druhové, mučedníci I Kor 15,35-37.42-49, Žl 56, Lk 8,4-15

MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Redakční rada: PhDr. Roman Cardal, Ph.D., Mgr. Andrej Kutarňa, fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského č.j. arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.